

5. L-Lactate-selective microbial sensor based on flavocytochrome b2-enriched yeast cells using recombinant and nanotechnology approaches. / Karkovska M., Smutok O., Stasyuk N., Gonchar M. // *Talanta*, 2015. – № 144. P.1195–1200.

6. Determination of the lactate threshold by means of salivary biomarkers : chromogranin A as novel marker of exercise intensity. / Bocanegra O. L., Diaz M. M., Teixeira R. R., Soares S. S., Espindola F. S. // *Eur J Appl Physiol.*, 2012. – V.112. – № 9. – P.3195–3203.

7. Salivary cortisol and alpha-amylase reactivity to taekwondo competition in children. / Capranica L., Lupo C., Cortis C., Chiodo S., Cibelli G., Tessitore A. // *Eur J Appl Physiol.*, 2012. – № 9. – P. 647–652.

8. Saliva-Based Biosensors: Noninvasive Monitoring Tool for Clinical Diagnostics. / Malon R. S. P., Sadir S., Balakrishnan M., Côrcoles E. P. // *BioMed Research International*. V. 2014.-Article ID 962903, p20.

9. Is the neural control over electrolyte reabsorption in the human salivary gland / Levin S. L., Khaikina L. I. // *Clin Sci.*, 1987.- № 72. – P.541–548.

10. Comparison between the use of saliva and blood for the minimum lactate determination in arm ergometer and cycle ergometer in table tennis players. / Zagatto A., Papoti M., Caputo F., de Castro Mendes O., Denadai B. S., Baldissera V. and Gobatto C. A. // *Rev Bras Med Esporte.*, 2004. – V.10. – N. 6. – P.481–486.

УДК 796.071.4(477)

КОМПЕТЕНТНІСТЬ СПОРТИВНИХ ТРЕНЕРІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Володимир ГРАДУСОВ

Харківська державна академія фізичної культури

У роботі за допомогою тестових завдань з теорії та методики спортивного тренування визначено рівень компетентності тренерів, які брали участь у роботі курсів підвищення кваліфікації ХДАФК.

Вступ. Одним із основних факторів, який безпосередньо впливає на досягнення спортсменом високого спортивного результату, є професійна підготовленість або компетентність тренера.

Теоретична обізнаність та вміння використати ці знання на практиці разом з практичним досвідом тренера дає змогу досягти бажаної мети, тобто показати високий спортивний результат.

Тому, на наш погляд, визначення рівня спеціальних знань тренерів з проблем тренувального процесу за напрямками підготовки є важливим елементом організації роботи курсів підвищення кваліфікації, а також коригування

і розробки навчальних програм з теорії та методики спортивного тренування в спеціалізованих вищих навчальних закладах.

Мета дослідження – визначити рівень компетентності тренерів з окремих видів підготовки спортсменів.

Результати дослідження. Для визначення рівня фахової компетентності тренерів було розроблено три варіанти тестових програм по тридцять запитань в кожній. На кожне запитання надавалося чотири варіанти відповіді, одне з яких було правильним. Слухачеві курсів ФПК треба було вибрати одну правильну відповідь, на його думку. Тестування проводилось після того, як було прослухано всю програму курсів в обсязі 72 години.

Запитання тестувальної програми були сформовані таким чином, щоб відобразити основні напрями підготовки спортсменів як у теоретичному, так і практичному сенсі, а саме:

- 1.Тренувальне навантаження.
- 2.Методика тренування.
- 3.Організація і структура тренувального процесу.
- 4.Управління і контроль.
- 5.Фізична підготовка.
- 6.Психологічна підготовка.
- 7.Техніко-тактична підготовка.

У тестуванні прийняло участь сімдесят тренерів першої і другої категорії, слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Результати дослідження подано в таблиці. 1.

Таблиця 1

**Кількість позитивних відповідей слухачів курсів
(у відсотковому відношенні)**

Розділ (напрямок) підготовки спортсмена	Правильні відповіді, %
1. Тренувальне навантаження	49,2
2.Методика тренування	53,3
3.Організація і структура	59,9
4.Управління і контроль	52,0
5.Фізична підготовка	60,6
6.Психологічна підготовка	34,8
7.Техніко-тактична підготовка	46,0
Середнє значення кількості правильних відповідей	53,5

Як видно з отриманих даних, найменш обізнаними тренери є в питанні психологічної підготовки спортсменів (34,8), а найбільш компетентними в питаннях фізичної (60,65) та організації і структури тренувального процесу (59,9%). Недостатньо уваги приділяється знанням у сфері методики трену-

вання, управління і контролю, техніко-тактичної підготовки, але ці знання відіграють велике значення в підготовці кваліфікованих спортсменів.

Загалом середній рівень знань тренерів, котрі взяли участь в підсумковому оціночному тестуванні, становив 53,5% від загального обсягу знань, які повинен мати професійний тренер.

Ці дані, на наш погляд, можуть свідчити про недостатній рівень компетентності тренерів на сучасному етапі функціонування спортивної галузі.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні взаємозв'язку знань з категорією, яку має тренер, стажем роботи, віком.

Список літератури

1. Деркач А. А. Педагогічне мастерство тренера / А. А. Ісаєв – Москва – ФіС, 1981. – 372 с.

УДК 794.1

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ДЕБЮТНІЙ ПІДГОТОВЦІ ШАХІСТІВ

Ігор ЯНКІВ

Львівський державний університет фізичної культури

Постановка проблеми. Дебютна підготовка займає одне з базових місць в системі навчально-тренувального процесу кваліфікованих шахістів. У наш час професійний підхід до своєї дебютної підготовки означає передусім використання комп'ютера, що прискорює роботу над дебютами. Використовуючи комп'ютер та інформаційні технології, кожен може отримати більш-менш чітке уявлення про те, які дебюти і які варіанти користуються найбільшою популярністю в гросмейстерів. Іншими словами, які дебюти і які варіанти можна залучати до свого професійного дебютного репертуару [1].

Велика кількість інтернет-технологій дає змогу використовувати різні методи в системі дебютної підготовки шахістів.

Останні дослідження за темою. Важливим чинником в оптимізації процесу дебютної підготовки шахістів є використання інтернет-технологій (сайтів, блогів, форумів, чатів, електронних бібліотек та енциклопедій). На сьогодні в наявності є сотні шахових інтернет-технологій. Питання використання шахових комп'ютерних програм та інтернет-ресурсів розглянуто в працях В. А. Полюдіна, І. В. Михайлової [2, 3].

Слід зазначити, що більше уваги приділялося використанню шахових комп'ютерних програм, питання використання шахових інтернет-технологій у дебютній підготовці шахістів потребує детальнішого вивчення.